

عنوان مقاله:

رفتارشناسی امام علی(علیه السلام) با اولین مخالفان داخلی حکومت اسلامی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشنامه علوی، دوره 8، شماره 16 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

معصومه شیردل - دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهرا (س)

بی بی سادات رضی بهابادی - دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهرا(س)

فتحیه فتاحی زاده - استاد علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهرا (س) ،

محمد جانی پور - استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

از جمله وظایف خطیر حاکمان اسلامی، موضع‌گیری مناسب در برابر تهدید مخالفان داخلی می‌باشد. راهکار مناسب، الگوگیری از سیره امیرالمؤمنین(علیه السلام) در برابر اولین مخالفان داخلی حکومت علوی است. پژوهش حاضر به مطالعه مجموع سخنان حضرت درباره «اصحاب جمل»، با روش علمی و نظام‌مند «تحلیل محتوا» می‌پردازد. از دیدگاه امام، برخورد هدایت‌آمیز با مخالفان و تحلیل حرکت سیاسی آنان اهمیت بسزایی دارد. ایراد حجم عمده‌ای از خطبه‌های روشنگرانه حضرت قبل از جنگ، اهتمام وافر ایشان برای گفتگوی مستقیم با مخالفان در آغاز فتنه، همچنین بهره‌وری از فضای جنگ برای گفتگو با سران مخالفان و موعظه سپاهیان و نیز، نگارش نامه‌های مفصل بعد از جنگ در تبیین نتیجه نبرد و تحلیل «فتنه جمل»، همگی بیانگر بینش فرازمانی حضرت برای اصلاح جامعه اسلامی است. بنابراین در الگوی رفتار امام در برابر مخالفان داخلی، اولویت با «تبیین جنگ‌طلبی و تهدیدهای مخالفان برای جامعه اسلامی» و «تلاش برای هدایت مخالفان و ممانعت از جنگ‌افروزی آنان» می‌باشد. امام در پی «اخذ تعهد از مخالفان جهت پرهیز از فسادگری در جامعه»، درصدد «ریشه‌یابی علل فتنه‌انگیزی مخالفان» برمی‌آید. همچنین علاوه بر «الزام مخالفان برای پابندی به بیعت»، بر ضرورت مقابله با آنان «به‌خاطر پیمان‌شکنی‌شان» تأکید می‌کند. از طرفی، «با اثبات مشروعیت حکومتش» در احتجاج با مخالفان، به «آموزه‌های قرآنی و روایی» تمسک می‌جوید.

کلمات کلیدی:

کلیدواژه‌ها: امام علی(علیه السلام)، اصحاب جمل، مخالفان داخلی حکومت، رفتارشناسی، تحلیل محتوا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1128737>

